

Etableringsansøgningen er sendt til:

Miljøstyrelsen mst@mst.dk

Kopi til orientering til:

Bornholms Regionskommune post@brk.dk samt Center for Miljø, Plan og Kultur nmf@brk.dk

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø mst@mst.dk

Natur

Ref. SUSPA/DOBJE

Den 20. november 2024

J.nr:

24/08041 6832

21/12511

21/12512

Ansøgning om etableringstilladelse til Naturnationalpark Almindingen

Baggrund

I juni 2020 blev beslutningen om landets to første naturnationalparker i Fussingø ved Randers og Gribskov i Nordsjælland offentliggjort. I april 2021 offentliggjorde regeringen sammen med aftalepartierne bag Natur- og Biodiversitetspakken beslutningen om, hvor de tre næste naturnationalparker skulle placeres. Det drejer sig om Almindingen på Bornholm, Stråsø mellem Herning, Ringkøbing og Holstebro samt Tranum ved Jammerbugten.

Den 3. juni 2021 vedtog Folketinget ændring af en række love. Ændringerne skal give adgang til at etablere naturnationalparker på statens arealer. Med ændringen af bl.a. naturbeskyttelsesloven¹ er der indsat et nyt kapitel 8a (§§ 61a-61e). Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 61a, stk. 1, at en naturnationalpark efter tilladelse fra miljøministeren kan etableres på et større statsejet område. Tilladelse meddeles på baggrund af en ansøgning efter § 61c.

Lovændringerne trådte i kraft 1. juli 2021. Miljøministerens kompetence er i juli 2021 delegeret til Miljøstyrelsen.

Delegationsbekendtgørelse om ressortfordeling mellem Miljø- og Ligestillingsministeriet og Ministeriet for Grøn Trepert og dermed mellem Miljøstyrelsen og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er d.d. ikke udstedt. Ansøgningen om etableringstilladelse til Naturnationalpark Almindingen og miljøscreening af hydrologiprojekter i samme er derfor sendt med enslydende materiale til begge styrelser. I overensstemmelse med miljøvurderingsbekendtgørelsen er miljøscreeningen samt øvrigt materiale ligeledes sendt til Bornholms Regionskommune.

Ansøgning

Naturstyrelsen ansøger, jf. naturbeskyttelseslovens § 61c, om tilladelse til at etablere Naturnationalpark Almindingen, jf. naturbeskyttelseslovens § 61a.

Ansøgningen er udarbejdet efter inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder og indeholder en projektbeskrivelse for naturnationalparkens etablering og overordnede retningslinjer for forvaltning, jf. naturbeskyttelseslovens § 61a, stk. 1-2, § 61c.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 af lov om naturbeskyttelse (naturbeskyttelsesloven)

./. Som det fremgår af vedlagte projektbeskrivelse (bilag 1), skal naturnationalparken forvaltes med natur og biodiversitet som hovedhensyn, med henblik på at naturen i områderne så vidt muligt kan udvikle sig på egne præmisser. Naturnationalparken skal friholdes for skov- og landbrugsproduktion bortset fra særlige forvaltningstiltag af hensyn til naturen og biodiversiteten.

Forvaltningen af naturnationalparken skal medvirke til gennemførelse af Natura 2000-planernes mål for naturtilstanden i Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne, hvor der er fastsat sådanne målsætninger, jf. naturbeskyttelseslovens § 61a, stk. 2 og 3. Ansøgningen om etableringstilladelse er vedlagt en væsentlighedsvurdering (bilag 2), jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, nr. 9.

Væsentlighedsvurderingen indgår tillige som grundlag for Naturstyrelsens anmeldelse om miljøscreening af projekter om naturlig hydrologi i naturnationalparken (se mere herom neden for).

Naturstyrelsen bemærker om væsentlighedsvurderingen, at den i sideantal er meget omfattende. Dokumentet har den struktur, Miljøstyrelsen har ønsket under sagsbehandlingen af de første to ansøgninger om etableringstilladelser til naturnationalparker. Efter Naturstyrelsens opfattelse betyder den ønskede struktur, at der er gentagelse af vurderinger og sammenfatninger mange steder i dokumentet, hvilket gør dokumentet langt.

Naturstyrelsen har imidlertid forstået det således, at det er relevant for sagsbehandlingen i forskellige dele af styrelsen. Strukturen er derfor fastholdt i vurderingerne til de tre kommende ansøgninger (naturnationalparkerne i Almindingen, Stråsø og Tranum).

Naturstyrelsen vil ud fra erfaringerne med sagsbehandlingen af de næste tre naturnationalparker gerne i dialog med Miljøstyrelsen/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om, hvorvidt det fortsat er relevant at fastholde denne struktur for de kommende 10 ansøgninger om naturnationalparker. Naturstyrelsen arbejder p.t. med en ny skabelon for væsentlighedsvurderinger, der ændrer nogle elementer, men er opbygget efter samme grundstruktur.

./. Endvidere vedlægges som bilag 3 et notat om målsatte vandforekomster: Vurdering af Naturnationalpark Almindings potentielle påvirkninger af målsatte søer, målsatte vandløb og grundvand.

Ansøgningen om etableringstilladelse omfatter ligeledes forhold efter skovloven og naturbeskyttelsesloven, som tilladelsen efter naturbeskyttelseslovens § 61a, jf. forarbejderne til Lovforslag 229, træder i stedet for.

Ansøgningen omfatter derfor også tilladelse til, at naturnationalparken eller områder heri helt eller delvist indhegnes med henblik på helårsgræsning, jf. naturbeskyttelseslovens § 22, stk. 3, og § 23, stk. 2, jf. § 61a, stk. 3. De ansøgte hegnslinjer er udformet således, at offentlighedens adgang til og fra naturnationalparken ikke forhindres eller vanskeliggøres unødigt, og således at vildtets frie bevægelighed opretholdes i videst muligt omfang. Der henvises til vedlagte projektbeskrivelse og

væsentlighedsvurderingens kapitel 4 (uddybende projektbeskrivelse), hvoraf hegnslinjerne fremgår.

Ansøgningen omfatter ligeledes udsætning af store planteædende pattedyr (i lovforslaget beskrevet som: store græssende planteædere), jf. projektbeskrivelsen, således at udsætning af store planteædende pattedyr ikke kræver dispensation fra forbuddet mod dyrehold i skovlovens § 8, stk. 1, nr. 4, når tilladelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 61a er meddelt.

Tilsvarende søges der om tilladelse til at friholde arealerne for skov- og landbrugsproduktion, således at kravene i skovlovens § 8, stk. 1, nr. 1-3, ikke finder anvendelse, når tilladelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 61a er meddelt. Ansøgningen omfatter ligeledes tilladelse til opsætning af hegn og andre anlæg (herunder også udsætningsfaciliteter i form af bl.a. en boma) eller terrænændringer, som er nødvendige for at styrke områdets natur og biodiversitet, herunder naturgenopretningstiltag, således at disse forhold ikke kræver dispensation fra skovlovens § 11, når tilladelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 61a er meddelt.

På det foreliggende grundlag er det Naturstyrelsens vurdering, at udsætning af store planteædende pattedyr kan være omfattet af skovlovens §§ 26-28 om bevaringsværdige egekrat, ydre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer, samt søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ansøgningen omfatter derfor også en generel dispensation til tilstandsændringer inden for naturnationalparken, således at tilstandsændringer af bevaringsværdige egekrat, ydre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer, samt søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, ikke kræver dispensation efter skovloven, når tilladelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 61a er meddelt. Det bemærkes, at der ikke er bevaringsværdige egekrat i naturnationalparken.

Inddragelse af offentligheden, lodsejere og myndigheder

Ansøgningen om etablering af naturnationalparken er udarbejdet på baggrund af inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder, jf. naturbeskyttelseslovens § 61c, stk. 1.

Som led i arbejdet med naturnationalparkerne er der nedsat to nationale arbejdsgrupper i form af en national videnskabelig arbejdsgruppe og en national arbejdsgruppe for interessenter bredt repræsenteret af landsdækkende organisationer. Derudover blev der oprettet en lokal projektgruppe per naturnationalpark ved opstarten. I de lokale projektgrupper deltog brugere og organisationer fra lokalområdet. Der er afholdt en række møder i både de nationale arbejdsgrupper og lokale projektgrupper. Input fra disse møder blev inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af det første udkast til projektforslag og forvaltningsplan. Herefter er udkastet drøftet både i den lokale projektgruppe og de nationale arbejdsgrupper. Naturstyrelsen har på baggrund af bl.a. disse drøftelser udarbejdet faglige projektforslag og forvaltningsplan. Der ~~er~~ vedlægges til orientering et notat om inddragelse af offentligheden, lodsejere og myndigheder i arbejdet med Naturnationalpark Almin-

dingen (bilag 4). I dette notat er den efterfølgende proces med nedsættelse af lokale bestyrelser og udpegning af formænd for alle naturnationalparker ligeledes beskrevet.

Projektbeskrivelse, overordnede retningslinjer for forvaltning og kortbilag

Til Miljøstyrelsens/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs videre behandling af ansøgningen om at etablere naturnationalparken, jf. naturbeskyttelseslovens § 61a, fremsendes en række dokumenter, herunder projektbeskrivelsen (bilag 1), overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov (bilag 7) og kortbilag. Materialet er tilrettet efter den offentlige høring i perioden 12. maj til 7. juli 2022. Høringssvar og notatet om ændringer til projektbeskrivelsen for Naturnationalpark Almindingen er politisk godkendt af miljøministeren og aftalekredsen i september 2022 og kan bl.a. ses via høringsportalen.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke er sammenfald mellem naturnationalparkens hegnslinje og naturnationalparkens afgrænsning. Hegnslinjen følger således ikke alle steder den arealmæssige udstrækning af naturnationalparken. Hegnslinjen er fastlagt konkret.

Miljøscreening af naturlig hydrologi

Naturstyrelsens anmeldelse om miljøscreening af projekter om naturlig hydrologi i naturnationalparken er d.d. ligeledes sendt til Ministeriet for Grøn Trepert v/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med kopi til Bornholms Regionskommune til orientering sammen med den tilhørende væsentlighedsvurdering af det samlede projekt (dvs. vedlagte bilag 2, 5 og 6).

./.

Anden lovgivning

Naturnationalpark Almindingen indeholder tiltag, som ud over tilladelsen efter naturbeskyttelseslovens § 61a, skal myndighedsbehandles af bl.a. Ministeriet for Grøn Trepert v/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og Bornholms Regionskommune. De faktuelle oplysninger til brug for myndighedsbehandlingen er de samme som oplysningerne til brug for denne ansøgning.

Da der blev søgt om etableringstilladelser til de to første naturnationalparker i henholdsvis Fussingø og Gribskov blev Miljøstyrelsen ligeledes søgt om tilladelse til udsætning af store græssende planteædere, jf. naturbeskyttelseslovens 61a, samt § 14 i "bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber" til at udsætte bl.a. kronvildt i naturnationalparkerne. Det blev i den forbindelse tilkendegivet fra Miljøstyrelsen, at udsætningen håndteres via Fødevareministeriets lovgivning. Naturstyrelsen tager dette til efterretning og kan i sammenhæng med nærværende ansøgning i øvrigt oplyse, at der i Naturnationalpark Almindingen udsættes kron dyr i området, hvor der allerede er en bestand af dåvildt. Den eksisterende bestand af europæisk bison får adgang til området, og bestanden vil løbende blive suppleret efter rådgivning fra det europæiske avlsprogram. Alt sammen under forudsætning af, at det ekstensive græsningstryk kan overholdes, som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

Det videre forløb

Naturstyrelsen foreslår, at der snarest muligt afholdes et opstartsmøde mellem relevante deltagere fra Miljøstyrelsen/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og Naturstyrelsen mhp. præsentation af projektets indhold samt afklaring af evt. udestående oplysninger til brug for behandling af ansøgningen.

Til styrelsernes orientering kan det ligeledes oplyses, at Naturstyrelsen primo 2025 vil sende materiale til en trafiksikkerhedsrevisor til brug for trafiksikkerhedsrevisionen af naturnationalparken. Naturstyrelsen vil holde styrelserne løbende orienteret om arbejdet med trafiksikkerhedsrevisionen.

./.

Naturstyrelsen er i dialog med Bornholms Regionskommune. Både Naturstyrelsen og Bornholms Regionskommune er bekendt med, at når de kommende ansøgninger om tilladelser/dispensationer efter lovgivningen inden for natur-, miljø-, vej- og planområdet søges hos kommunen sideløbende med ansøgningen om etableringstilladelse og miljøscreening af naturlig hydrologi, kan kommunen påbegynde sagsbehandlingen. Kommunens afgørelser kan først meddeles, når ansøgningen i henhold til miljøvurderingsloven er behandlet.

Hvis Miljøstyrelsen/Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har spørgsmål til ovenstående eller ansøgningen om at etablere Naturnationalpark Almindingen i øvrigt, er I meget velkomne til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Susanne Spangsberg
+45 93 59 69 30
suspa@nst.dk

Oversigt over bilag

- Bilag 1 Politisk godkendt projektbeskrivelse for Naturnationalpark Almindingen
- Bilag 2 Væsentlighedsvurdering af projektet Naturnationalpark Almindingen
- Bilag 3 Notat om målsatte vandforekomster: Vurdering af Naturnationalpark Almindingens potentielle påvirkninger af målsatte søer, målsatte vandløb og grundvand
- Bilag 4 Notat om inddragelse af offentligheden, lodsejere og myndigheder i arbejdet med Naturnationalpark Almindingen
- Bilag 5 Skema til miljøscreening af naturlig hydrologi Naturnationalpark Almindingen, jf. miljøvurderingslovens § 19
- Bilag 6 Notat om miljøscreening af naturlig hydrologi i Naturnationalpark Almindingen
- Bilag 6a til screeningsnotat overlapsanalyser
- Bilag 6b til screeningsnotat - detailkort
- Bilag 7 Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove